

SIATKI CENTYLOWE I STANDARDY PRZYROSTÓW

Carlos Gonzales w swojej książce „Moje dziecko nie chce jeść”[I] pisze tak:

„Najczęściej wykorzystywane siatki stworzono wiele lat temu, kiedy mnóstwo dzieci karmiono butelką, a dzieci karmione piersią doświadczały tego tylko przez kilka tygodni. Obecnie, gdy coraz więcej dzieci jest karmionych piersią przez całe miesiące, obserwuje się brak zgodności z tymi wykresami. Różne badania przeprowadzone w Stanach Zjednoczonych, Kanadzie i Europie wykazały, że na tle starych siatek centylowych dzieci karmione piersią zwykle „dużo” przybierają w pierwszym miesiącu, za to później spadają na niższy percentyl; w wieku około 6 miesięcy tracą całą przewagę zyskaną w pierwszym miesiącu i do pierwszych urodzin zachowują wagę „niską” w porównaniu do starych siatek.

(...)

W porównaniu do starych siatek (...), nowe wykresy WHO przebiegają wyżej w ciągu pierwszych dwóch -trzech miesięcy, a niżej po 6-tym miesiącu.”

i dalej:

„Dlaczego wzrost dzieci karmionych piersią i butelką nie przebiega jednakowo? Nie wiadomo dokładnie, ale w żadnym wypadku nie dzieje się tak z braku wartości odżywczych. W pierwszym miesiącu, jedząc tylko mleko, dzieci karmione piersią ważą tyle samo lub więcej, w wieku 6-12 miesięcy, jedząc oprócz mleka przeciery i kleiki, ważą trochę mniej. Gdyby było prawdą, że <mleko nie dostarcza im już żadnych wartości odżywczych> (co stanowi absolutny idiotyzm, bo mleko matki zawsze jest bardziej pożywne niż mieszanka i przeciery), dziecko byłoby głodne i jadłoby więcej pokarmów stałych, na których mogłoby przybrać tyle samo, co dzieci

butelkowe. Ale ono nie chce więcej pokarmów stałych. Różnica leży głębiej: jakimś sposobem dzieci karmione butelką rosną w innym tempie niż karmione piersią”

A jak powstają siatki centylowe?

Na podstawie długości, masy, obwodu głowy, obwodu klatki piersiowej buduje się bazę, następnie wylicza się mediany dla wartości 3, 10, 25, 50, 75, 80, 97, które określają ile spośród danych wartości znajduje się poniżej mediany, a ile powyżej. Na tej podstawie tworzy się kanały centylowe, oczywiście nie określa się pojedynczych kanałów dla konkretnego dziecka, tylko zbiera wartości dla danego wieku, które tworzą kanał. Dzieci natomiast mogą się przesuwac w górę i dół danego kanału, a nawet przemieszczać do 2 kanałów w górę i w dół, ważne aby była zachowana w miarę tendencja.

Niepokojące jest kiedy dochodzi do dużych rozbieżności kanałów centylowych pomiędzy wzrostem/długością, a masą dziecka. Do 2 kanałów uznaje się za fizjologiczną rozbieżność i jeśli ta rozbieżność się utrzymuje nie ma czym się niepokoić. Jeśli rozbieżność jest większa, należy zastanowić się nad przyczyną oraz kiedy dziecko przesuwa się pomiędzy więcej niż dwoma kanałami centylowymi, „skacze”, czyli przyrosty nie są stałe. Należy oczywiście wziąć pod uwagę, że dzieci przybierają skokowo, więc liczymy średnie przyrosty, a nie realne, robimy pomiary nie częściej niż raz na miesiąc.

Poniżej znajdują się siatki WHO – są opracowane dla grupy dzieci karmionych piersią.

WAGA:

- DZIEWCZĄT
- CHŁOPCÓW

DŁUGOŚĆ – WZROST:

- DZIEWCZĄT

▪ CHŁOPCÓW

WHO – wszystkie standardy

Siatki dla dzieci powyżej 5-ciu lat

Standardy – zakresów wartości przyrostów ze względu na wiek i okres

Zwróćmy uwagę, że nikt nie sprawdza długości niemowlęcia, czy się mieści w siatkach centylowych, bo nikt zbyt krótkiego dziecko nie będzie rozciągał, a zbyt długiego skracał. Tak samo warto spojrzeć na wagę, jako coś indywidualnego. Najważniejsze jest, że dziecko karmione piersią przyrasta, powoli, ale jednak. Minimalne średnie przyrosty miesięczne to 300-350 g optymalnie 400-450 – 600-650 g. Ponadto lekarze w większości dysponują siatkami IMiD, które zostały przygotowane na bazie dzieci karmionych mieszanką, a tak się składa, że przyrosty dzieci karmionych sztucznie różnią się od przyrostów dzieci karmionych naturalnie.

W jaki sposób czytać siatki centylowe?

Mamy przykładową dziewczynkę z wagą urodzeniową 3250 g
dalsze pomiary:

1m: 3950

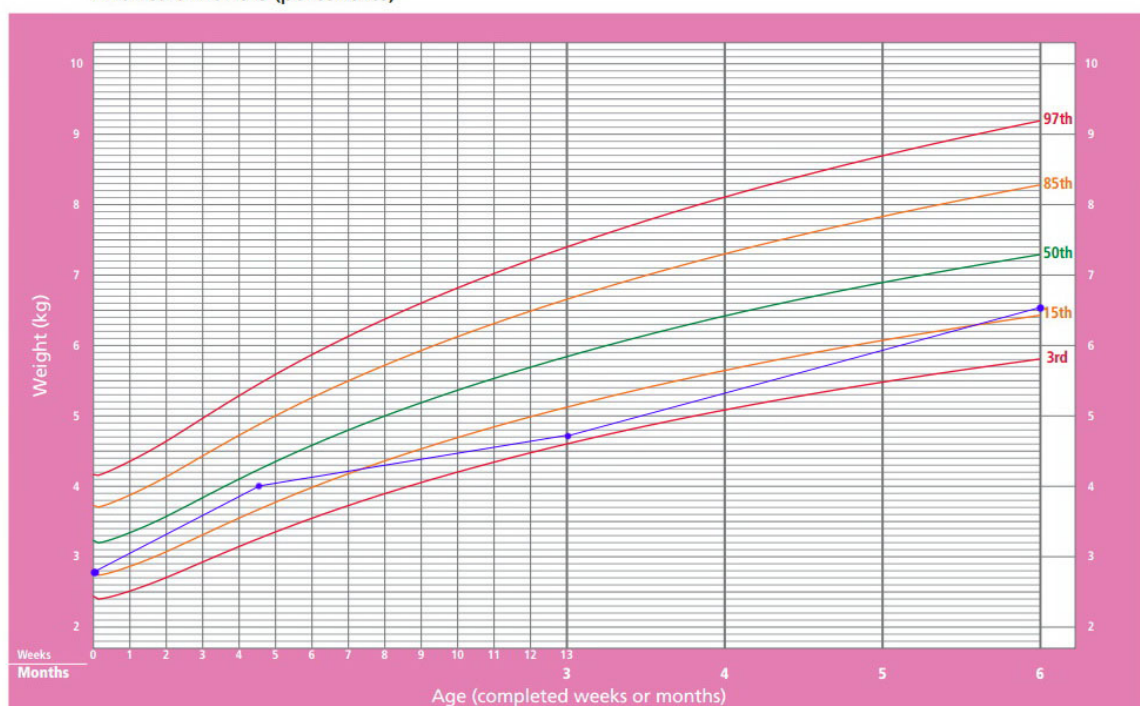
3m: 4600

6m: 6500

Jak widać na wykresie dziecko nie przybierało „po sznurku” ale utrzymywało się w okolicy 15 centyla, przesuwając pomiędzy 2

Weight-for-age GIRLS

Birth to 6 months (percentiles)

WIEK	PRZECIĘTNY PRZYRÓST wg WHO	PRZECIĘTNY PRZYRÓST wg LLL
0-4 miesięcy	155 – 241 g/tydz.	170 g/tydz. *
4-6 miesięcy	92 – 126 g/tydz.	113 – 142 g/tydz.
6-12 miesiące	50 – 80 g/tydz.	57 – 113 g/tydz.

* w przypadku niektórych niemowląt dopuszcza się przyrost 113-142 g/tydz..

Źródła:

1. World Health Organization Child Growth Standards, 2006. Dostępne na stronie (ANG): <http://www.who.int/childgrowth/en/>. Aby obliczyć średni przyrost masy ciała, użyto wykresów masa/percentyl dla wieku 0- 5 lat. Zakres jest kombinacją chłopców i dziewczynek 5% do 95%, zaokrąglonym do najbliższych 5 gramów, kliknij aby uzyskać dalsze informacje (ANG) [PDF].
2. Riordan J. *Breastfeeding and Human Lactation*, 3rd ed. Boston: Jones and Bartlett, 2005, p. 103, 512-513.
3. Mohrbacher N and Stock J. *The Breastfeeding Answer Book*, Third Revised ed. Schaumburg, Illinois: La Leche League International, 2003, p. 148-149

Tab1 kellymom.com

WIEK	PRZECIĘTNY WZROST DŁUGOŚCI	PRZECIĘTNY ZWIĘKSZENIE OBWODU GŁOWY
0-6 miesięcy	2.5 cm/miesiąc	1.27 m/miesiąc
6-12 miesięcy	1.27 cm m/miesiąc	64 mm m/miesiąc
W ciągu roku, przeciętnie niemowlę karmione piersią zwiększa długość ciała o 50% a obwód głowy o 33% Źródło: Mohrbacher N and Stock J. <i>The Breastfeeding Answer Book</i> , Third Revised ed. Schaumburg, Illinois: La Leche League International, 2003, p. 148-149.		

Tab2 kellymom.com

Źródła:

<http://kellymom.com/>

<http://drjaygordon.com/>

The WHO Child Growth Standards

Piśmiennictwo:

„Moje dziecko nie chce jeść” – Carlos González, Wyd ,mamania’
2013, [I] – str 38-39

WHO child growth standards and the identification of severe
acute malnutrition in infants and children

Zdjęcie w nagłówku: www.boysgirlsbabygrowth.com